

us, quod est verbum Dei, per omnem orationem et obsecrationem (Ephes. vi), radicati et fundati in solatio fratrum pro Christo Jesu Domino nostro. Sed et nunc, fratres, commendamus vos omnes Domino, et verbo gratia ejus, qui potest perficere, et dare hæreditatem vobis cum omnibus sanctis. Ipse autem Deus pacis et consolationis det vobis idipsum sapere in alterutrum, ut vobis invicem succurratis, et non sitis divisi; ut unanimes uno ore et uno (al., puro) corde honorificemus eum in concordiam et consolationem fratrum, qui potest confirmare nos secundum evangelium ejus juxta revelationem mysterii æterni, temporibus scilicet perpetuis taciti (Act. xx et Rom. xvi), quibus vobis futurorum gaudiorum largienda sunt munera. Summopere etiam considerare debetis, quod hi qui fratribus invident, eosque damnare aut perducere cupiunt, per se sua dogmata destruant. Dicit enim Dominus: *Omne regnum in se divisum, non stabit: et omnis scientia et lex adversum se divisa non stabit* (Math. xii). Ideoque necesse est, ut concorditer salubres suscipiatis hortatus (S. Leo, ep. 87, c. 2), et nihil per contentionem agentes, sed ad omne studium devotionis unanimes, divinis et apostolicis constitutionibus pareatis, et in nullo patiamini providentissima canonum decreta violari, quatenus et nicænarum canonum constituta, et quæ a nobis vel a prædecessoribus nostris sunt provide et salubriter decreta (Siricius, ep. 1), intemerata permaneant in futuro. (In mss. Justelli post plures epistolarum laciniis ex Ennodio alterove ejusdem ætatis oratore inepte consulas; legitur hæc subscriptio): Data xv Kal. Martias Betio et Juliano viris clarissimis consulibus.

EPISTOLA (1)

ATHANASII ET ÆGYPTIORUM EPISCOPORUM, AD PAPAM LIBERIUM.

(Conc. t. II, col. 765.)

De oppressionibus Arianorum.

Domino beatissimo et honorabili, sancto patri Liberio papæ, Athanasius et Ægyptiorum episcopi, in unum synodice apud Alexandriam congregati.

Vestra beatissimæ (2) paternitatis jura penes Deum sunt manifesta, dum prædicationibus scilicet apostolicis et doctrinis, veræ fidei cultura, universa repleta sit terra. Per divinorum tamen eruditionem eloquiorum, vestra instruente admonitione exhortatoria, superædificatur orthodoxa Christi ecclesia, apostolica institutione fundata, et a fidelibus Patribus firmissime roborata: ad quam omnes beatissimi apostoli pari honoris et potestatis consortio præditi, populorum agmina convertentes, pie sancteque de tene-

(1) Hanc cum sequenti falsatis annumerandam censent non eruditi modo, sed etiam proletarii quique scriptores.

(2) Compone cum hisce laciniis Victoris Carthaginiensis ep. ad Theodorum papam, quæ extat cons. 2 concilii Lateranensis sub sancto Martino.

bris ad lumen, de lapsu ad veram fidem, de morte ad vitam homines divinæ prædestinationis gratia præcitos, salutaribus præceptis ac monitiis perduxerunt. Quorum sanctorum apostolorum vestra fraternitas honoranda sequens merita, et perfectius implens exempla, ecclesiam Dei morum probitate et actuum sanctitate condecorat, et fide sacra christianisque moribus vigens, quæ fieri Deo placita præcipit, studiis pontificalibus indesinenter operatur et perficit, servans legis divinæ mandata; quia non legis auditores justi sunt apud Deum, sicut narrat Apostolus, sed factores legis justificabuntur (Rom. II). Nos enim hæc meditari cupientes, et ea quæ a sancta sede vestra apostolorum, eorumque successorum prædicatione suscepimus, atque quæ in nicæna synodo roborata cognovimus, prædicare, et Arianorum blasphemias atque aliorum hæreticorum, repellere cupientes, quotidie ab his persequimur, et damnationi tradimur, atque morti destinamur. Qua de re precamur, ut vestris exhortationibus tam per vos, quam et per apocrisiarios vestros adjuvemur; ne, dum illi crescunt, et nos minuiunt, vera fides destruat, et eorum hæresis ultra fidem nostram crescat: quoniam timemus, postquam abundaverit iniquitas, refrigescat charitas multorum (Math. xxiv). Pro qua re, multa vestrae sacræ doctrinæ tam apud Deum, quam apud cunctos fideles merces et laus reposita est, si vestra hæc resercentur auctoritate. Nostram enim fidem, quam a sanctis Patribus accepimus, et tenemus, atque docemus, subter inseruimus, ut si aliquis vobis afferat nos credere, aut docere, aut accusando, aut missitando retulerit, vel detrahendo, scriptis mandaverit, per hanc manifeste nos ita credere et docere agnoscat.

Credimus namque in unum Patrem (3) omnipotentem, omnium visibilium, necnon et invisibilium factorem. Et in unum Dominum Jesum Christum, Filium Dei, natum ex Patre, unigenitum, hoc est, ex substantia Patris, Deum ex Deo, lumen ex lumine, Deum verum ex Deo vero, natum, non creatum, hominon, hoc est, ejusdem cum Patre substantiæ, per quem omnia facta sunt, cœlestia et terrena. Qui propter nos homines et propter nostram salutem descendit de cœlis, et incarnatus est, et homo factus est, passus est, et resurrexit tertia die: ascendit in cœlum, venturus inde judicare vivos et mortuos. Et in Spiritum sanctum. Eos autem qui dicunt: Erat tempus, quando non erat, et priusquam nasceretur, non erat, et quia ex nullis subsistentibus factus est, aut ex alia substantia, vel essentia dicunt esse trepton, hoc est, convertibilem atque mutabilem Filium Dei, hos anathematizat catholica et apostolica ecclesia. Hanc venerabilem fidem trecenti quidem decem et octo Patres agnoverunt et amplexi sunt, et consonantes et unanimes scriptis explanaverunt.

Sed modo, quoniam contra hæc, ut nostis, talia exurgunt, qualia non debent, venite, et nos, dilec-

(3) Symbolum nicænum interprete Rufino.

tissimi fratres (S. Martinus cons. 4, conc. Lateranen- A
sis), cum Deo descendamus ad visitationem, id est,
inquisitionem sermonum eorum, et confundamus
per approbationem verissimam ibidem linguas eorum,
elevatas contra scientiam unigeniti Filii Dei, et iniqui-
tatem in altitudinem humanitatis ejus loquentes. *Dis-*
rumpamus vincula eorum per gladium spiritualem,
quod est verbum Dei, et *projiciamus a nobis jugum*
ipsorum (Ps. 11), per expugnationem profani sensus
illorum. Tunc enim ipse quoque Dominus *irridebit*
eos et subsannabit et tunc loquetur ad eos in ira sua,
et in furore suo conturbabit eos, (Ibid.) secundum
B. Jeremiam, dicens: *Falso prophetæ isti vaticin-*
antur in nomine meo. Non enim misi eos, et non
præcepi eis, neque locutus sum ad eos. Visionem men-
dacem et divinationem, et fraudulentiam, et seductio-
nem cordis sui prophetant vobis. Ideo hæc dicit Do-
minus de prophetis, qui prophetant in nomine meo men-
dacium: Erant projecti in viis Jerusalem. et concule-
atio omnium pie confitentium me, et non erit qui sepeliet
eos (Jerem. xiv). Nemo enim se abscondere potest qui-
busdam subreptionibus commentitiis, sicuti nec foliis
fisci antiquus transgressor præcepti Adam potuit, qui
per propriam linguam inverecunde nudatur. *Laqueus*
enim fortis viro, labia ejus: et captus propriis sermo-
nibus, et opere manuum ejus: retributio autem labio-
rum ejus dabitur ei, et impietatis reprehensio. Arguam
te, inquit, et stutuam contra faciem tuam. Existimasti
inique, quod essem tibi similis. Propterea, sicut dicit
Dominus ad Gedeon, *deponamus eos ad aquam teræ*
discretionis, et probemus eos ibi regulari examinatione,
in idipsum pronos corruentes (Gen. 31; Prov. vi; ps.
xlix; Judith vii), post ostensionem prævi intellectus
eorum, utrumne sint apud se sapientes, divini verbi
scientiam ignorantes; quoniam *dicentes esse se sapien-*
tes, stulti facti sunt, et mutaverunt gloriam (Rom. 1)
catholicæ ecclesiæ propria novitate et voluntate, sive
per ea, quæ illicite in ejus defensione gesta sunt, hæ-
reticam turbulentiam introducentes, illud competen-
ter ad nos retinentes, quod bene ad Jesum filium Si-
rach dictum est: *Usque ad mortem certa pro veritate,*
et Dominus Deus pugnabit pro te. (Eccl. iv.) Hujus rei
gratia, universalis vobis a Christo Jesu commissa
est ecclesia, ut pro omnibus laboretis, et cunctis
opem ferre non negligatis: quia *dum fortis armatus cus-*
todit atrium suum, in pace sunt omnia, quæ possidet.
(Luc. 11). Ideoque tanta urgente necessitate, summo-
pere comprimite vestra summa auctoritate infestos,
relevate oppressos, ut absque gravi, Domino opitu-
lante, difficultate ipsi grantanter omni tempore sacri-
ficare mereamur illæsi. *Et subscriptio: Æterna te ser-*
vet Divinitas per multos annos, sanctissime Patrum
Pater. Amen. (Justin. 11, ad Joannem V, papam.)

EPISTOLA

LIBERII PAPÆ AD ATHANASII ET EPISCOPOS
ÆGYPTIOS RESPONSORIA.

(Conc. l. 11, col. 765.)

Contra perturbatores pacis et quietis ecclesiarum, et tales
qualiter puniendi.

Dilectissimo filio Athanasio, et omnibus in unum congre-
gatis, et de Trinitatis fide recte sentiantibus Ægyptiorum
episcopis, Liberius papa.

Olim et ab initio tantam (S. Leo. ep. xxiv) perce-
pimus a B. Petro apostolorum principe fiduciam, ut
habeamus auctoritatem pro universali Ecclesia, ad rec-
tam defendendam fidem, quatenus nulli liceat statu-
tum sanctæ Ecclesiæ commovere, ad læsionem recte
credentium, absque sui periculo honoris. Epistolam
siquidem vestram, nobisque directam, ante nos reci-
tari fecimus, tribulationes et persecutiones, quas pro
recta fide patimur intelleximus. Super quibus et nos
una vobiscum condolemus, et laborare pro vobis, ut
pater pro filiis, parati sumus. Fidem vero nicæni
concilii in eadem epistola rectam reperimus, super
qua et Deo gratias uberrimas retulimus, pro qua non
solummodo persecutiones et passiones sustinere vo-
biscum parati sumus, sed etiam si necesse fuerit,
mori pro Christi nomine, in quantum nostra sunt
fragilitas, non respicimus. Igitur prædictum sanctum
concilium, ut legimus, definit nicænum (Maximus
aquiensis conc. iv conc. Later. anno 649 celebrati),
aliam fidem nulli licere proferre, aut conscribere vel
componere, aut sapere vel docere aliter, nec quid-
quam in fide sentire, aut proferre, quod his Patrum
regulis possit obviare. Qui autem præsumpserit com-
ponere aliam fidem aut proferre, docere vel tradere
aliud symbolum, ad viam veritatis converti deside-
rantibus de quacunque hæresi, vel ex Judæis, vel ex
paganis Christianos se fieri volentibus, hi si episcopi
fuerint, aut clerici, alienari quidem episcopos ab
episcopatu, clericos a clero: si vero monachi, aut
laici fuerint, anathemate feriri. Protestatur (S. Mar-
tinus cons. v, ejusdem concilii) etenim beatus Apo-
stolus, dicens: *Si quis certat, non coronatur, nisi legi-*
time certaverit. Et iterum Dominus ait: *Qui autem*
perseveraverit usque in finem, hic salvus erit (1 Tim.
vi, Matth. x). Videlicet, certaminibus sacris propositis
nobis, pro defensione catholicæ ecclesiæ, magnaque
salute: ex hoc sperata ab omnium honorum datore
Deo, non deficient manus nostræ, dilectissimi fra-
tres, per occasionem cujuslibet desidiæ, dissolutæ: sed
fortes efficiamur per gratiam Domini atque virtutem
potentiæ ejus, *quoniam perfecit pedes nostros tamquam*
cervorum (Psal. vii), et super excelsa firmius satuit
intellectum summæ ejus humanitatis propter nostram
salutem, maxime tantam habentes impositam sanc-
torum testium nubem. *Deponentes ergo omne pondus*
et circumstantem adversariorum novitatem, per patient-
iam curramus, aspicientes in auctorem fidei et consum-
matorem Jesum (Hebr. xii), qui in proposito nobis
propter eum negotio, spiritum nobis suæ veritatis